

12-2022 God dataflyt fra bygging til drift av VA-anlegg

Forslagsstiller

Vann- og avløpsetaten, Oslo kommune

Målsetting for prosjektet

Prosjektet skal vurdere og gi forslag til hvordan VA-bransjen kan samarbeide for å sikre god dataflyt mellom aktører. Prosjektet skal foreslå en arbeidsform og organisering som holder relevante standarder, som gjelder dataflyt innen VA-anlegg, jevnlig oppdatert.

Bakgrunn

Samfunnet er allerede i en digital endring og nye digitale løsninger vil gjennomsyre hvordan vi jobber og drifter i vannbransjen fremover. Digitaliseringen skjer raskt, og behovet for å sikre god dataflyt mellom aktørene øker. Standarder som benyttes i VA-anlegg revideres sjelden. Det fører til at disse fort blir utdatert når det gjelder det å sikre dataflyt mellom aktørene, men også intern i virksomheten. Når standardene holdes statiske over mange år må kommunene selv finne egne løsninger. Dette er tidskrevende og komplisert, og blir uoverskuelig for de eksterne aktørene å ha oversikt over hva man skal forholde seg til. Systemutvikling karakteriseres som et kontinuerlig arbeid, og skippertak (prosjekter) i ny og ne er lite egnet. Alt som tas i bruk må videreutvikles, og det er mange detaljer som må ivaretas og henge sammen i en helhet.

Når det gjelder dataflyt er det nødvendig at standardene oppdateres fortløpende for å ivareta nye behov. For eksempel, er det å opprette en «digital byggeplass» hvor data mellom prosjekteringsverktøy, entreprenør, landmåling og FDV- system utveksles digitalt og hvor anleggene bygges ut fra modell, og ikke tegninger, et svært omfattende arbeid. En forutsetning for å lykkes er gode standarder. Samhandling mellom kommuner og entreprenører blir da mye enklere.

Hvis man sammenligner datautveksling i VA-bransjen med andre fagområder, som for eksempel arealplanlegging (utveksling av grunnkart, plan- og eiendomsdata), så henger VA-bransjen etter. Tradisjonelt har man prosjektert i CAD programvare og laget tegninger i PDF som har vært vedlegg til kontrakten til entreprenøren. Entreprenøren har levert som bygget dokumentasjon i PDF tilbake til oppdragsgiver. Iblant har man i tillegg fått digitale filer, for eksempel i SOSI-format, men som har brukt ulike koder. Det er sjelden at én slik fil er lik den neste.

Rapporten 237 «Dataflyt for GIS-informasjon i VA-prosjekter» la et grunnlag for bransjen for å opprette dataflyt mellom aktører. VAV jobber nå med å implementere og teste ut Norsk Vanns produktspesifikasjon for SOSI gml i automatisert dataflyt. Landmålere laster opp innmålingsdata i henhold til Norsk Vanns produktspesifikasjon i en skyløsning hvor den blir analysert om innhold er korrekt. Så flyter dette videre i VAVs ledningsdatabase hvor informasjon blir oppdatert med noe manuelt arbeid. Det vi ser er at det er kontinuerlig behov for å videreutvikle standarder. I prosjektet til Norsk Vann rakk man ikke å lage en som bygget-versjon av produktspesifikasjonen som skulle ha med Eier (privat, kommunal etc) som egenskap. Produktspesifikasjonen vi bruker nå er dermed mangelfull, og man må lage løsninger utenom standarden for å få med viktig informasjon. Det er nye koder og materialer som må legges til og renovasjonsmetoder må vedlikeholdes. Standard for kartografisk fremstilling av VA ledninger som kartverket lagde i 1990 er fremdeles ikke revidert 30 år senere.

Vi ser det som nødvendig at standardene holdes jevnlig oppdaterte for å sikre gode digitale dataflytprosesser for VA-anlegg. Prosjektbasert tilnærming som er vanlig i Norsk Vann er ikke optimalt for dette kontinuerlige arbeidet, og en alternativ arbeidsform burde derfor vurderes. Dette prosjektet vil utrede bransjens behov og gi forslag til løsninger på hvordan bransjen kan samarbeide på best mulig måte vedrørende dataflyt.

Prosjektinnhold

Prosjektet skal innhente kunnskap fra kommunene og entreprenører om behov og utfordringer vedrørende dataflyt. Utfra dette skal det gis forslag til en eller flere samarbeidsformer som skal sikre at VA-bransjen kan samarbeide om å forbedre dataflyt mellom aktører. Eksempel på et forslag til en slik arbeidsform kan være å opprette et digitaliseringssekretariat som jobber med dette kontinuerlig.

Prosjektet innebærer følgende delaktiviteter:

- Oppstartsmøte i styringsgruppen for å drøfte innholdet og organisering av prosjektet, herunder

vurdere å opprette en arbeidsgruppe (styringsgruppe + andre relevante aktører) som vil arbeide aktivt i prosjektet

- Avholde oppstartsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for prosjektet for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses, herunder antall møter og møteplan
- Gjennomføre workshops for å innhente erfaring fra kommuner og entreprenører om behov og mulige løsninger. Resultatene gir grunnlaget for rapporten.
- Utarbeide forslag til rapport med beskrivelse av mulige løsninger
- Gjennomføre workshop med styrings- og referansegruppe for drøfting av rapport
- Revidere rapport
- Gjennomføre høring av revidert rapportforslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig rapport
- Avholde avslutningsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for å behandle endelig rapport og løsningsforslag. Avtale videre oppfølging av rapporten
- Nødvendige endringer må muligens tas opp på årsmøtet til Norsk Vann avhengig av forslag.
- Markedsføre og implementere resultatene

VAV bidrar gjerne aktivt inn i dette arbeidet.

Organisering/deltakere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med minst 4 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns komitéer. Det forventes at styringsgruppe og rådgiver møtes minst 3 ganger (oppstartsmøte, workshop, avsluttende møte) og at øvrig kommunikasjon er per mail/tlf. Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til rapporten.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 530 000 for engasjering av rådgiver, workshop og annet arbeid i prosjektet, og skal i sin helhet finansieres av Norsk Vann prosjekt. Prosjektet har følgende budsjettposter:

<i>Kostnader</i>	
Faglig utredning og rapportering	300 000
Møter styrings-/referansegrupper	50 000
Trykking og formidling	30 000
Prosjektadministrasjon	100 000
Uforutsett	50 000
Totalt	530 000

<i>Finansiering</i>	
Norsk Vann prosjekt	530 000
Ekstern	-
Totalt	530 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» angir maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Kost/nytte

Standarder som vedlikeholdes jevnlig er helt avgjørende for god automatisert dataflyt som bransjen jobber for. Uten dette vil mye arbeid fortsatt måtte gjøres med manuelle arbeidsprosesser, og det blir mye ekstraarbeid fordi ulike aktører benytter forskjellige formater som ikke snakker sammen, og må konvertere data og sende dem fram og tilbake flere ganger. Hele VA-bransjen, samt byggebransjen, vil ha stor nytte av at standardene blir vedlikeholdt og holder tritt med den teknologiske utviklingen.

VAV har ca.100 prosjekter i året som tradisjonelt sett har krevd mye manuell registrering. Den samlede tidsbesparelsen som prosjektet potensielt kan utløse er stort. Både for Oslo og for kommunene samlet.

Tidsplan

Prosjektet startes opp våren 2022 og rapporteres januar 2023.

Rapportering og informasjon

Prosjektet bør resultere i en rapport som beskriver utfordringene og anbefaling til arbeidsform til hvordan bransjen kan samarbeide for å jobbe kontinuerlig med dataflyt mellom aktørene. Det er avhengig av resultatene av prosjektet hvordan disse skal formidles videre.

30.9.2021 Anette Åkerström, Thomas Refsdal

Prioriteringskriterier

Kriterier	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen?	Prosjektet faller inn under effektivitet i strategiplanen.
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	c) Strategiske prosjekter/utredninger
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	Prosjektet adresserer problemer med samhandling innen og mellom små og store kommuner, konsulenter, entreprenører og alle andre aktører som har behov for VA-data
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	Prosjektet kan føre til nye veiledninger/verktøy, men vil også være en del av revideringsprosessen for eksisterende standarder for datautveksling.
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	Prosjektet må avgrenses godt for å gi gode resultater
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	Vi har ikke kartlagt noen andre potensielle finansieringskilder.

Direktørens forslag til prioritering for 2022:

Gjennomføres i 2022. Oppdaterte standarder for dataflyt er helt sentralt for å jobbe effektivt og automatisere dataflyten. Prosjektet vil gi et rammeverk som legger grunnlaget for dette arbeidet. Prosjektet utfyller prosjektforslag 8-2022, og vil gi et nødvendig grunnlag for dette prosjektet.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Avløpskomiteén:

Vannkomiteén:

Direktørens innstilling til styret:
